

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра Загальної економічної теорії
(назва)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економічної теорії

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і назва)

спеціальність 054 «Соціологія»
(шифр і назва)

Освітня програма «Соціологія управління»
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни обов'язкова / загальна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання денна
(денна / заочна)

Харків – 2023 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи економічної теорії»
(назва дисципліни)

Розробники:

Професор кафедри загальної економічної теорії, к.е.н., доц.
(посада, науковий ступінь та вчене звання) Яна МАКСИМЕНКО
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри
Загальної економічної теорії
(назва кафедри)

Протокол від «_5_»_09___2023 року №_8_

Завідувач кафедри загальної економічної теорії
(назва кафедри) Наталія РЕШЕТНЯК
(ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми 054 “Соціологія управління”

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри на якій викладається дисципліна)

Гарант ОП Бірюкова М.В. 30.09.2023
(ПІБ) (Підпис, дата)

Завідувач кафедрою Мороз В.М. 30.09.2023
(ПІБ) (Підпис, дата)

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

№ зп	Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри (яка викладає)	Підпис завідувача кафедри (на якій викладається)	Підпис гаранта освітньої програми
1					
2					
3					
4					
5					

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – поглиблене комплексне вивчення і змістовне оволодіння знаннями законів, тенденцій, загальних закономірностей та усвідомлення проблем сучасного економічного розвитку суспільства, шляхів підвищення ефективності використання обмежених економічних ресурсів і досягнення максимальних результатів. Оволодіння студентами теоретичними знаннями, які служать основою для вивчення інших економічних дисциплін, а також розуміння процесів, що відбуваються в економічному житті держав з різними соціально-економічними системами, та одержання практичних навичок з фундаментальних питань економічної теорії.

Компетентності:

ЗК-1 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК-8 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК-10 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Результати навчання:

РН18. Знати суть основних економічних категорій: вміти надавати наукову інтерпретацію економічним явищам та процесам, що відбуваються в Україні та світі; знати теоретичні та методологічні основи менеджменту

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Правознавство	Соціологія організацій

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	90/3	32	58	16	–	16	РЕ	–	+	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 35,5 (%)

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5

			<p>Змістовий модуль № 1.</p> <p>Тема 1. Предмет і метод економічної теорії</p> <p><i>Основні питання лекційних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет економічної теорії і її функції. 2. Проблема вибору. Крива виробничих можливостей і її аналіз. 3. Поняття альтернативних витрат. 4. Методологія економічної теорії. Нормативна і позитивна економіка. Загальнонаукові та специфічні методи. <p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і функції економічної теорії. 2. Методи економічної теорії. 3. Функціонування сучасної економіки на різних рівнях. 4. Проблема вибору в економіці. <p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні економічні проблеми. 2. Основи функціонування сучасної економіки на різних рівнях. 	<p>Базова [1, 6, 10, 20]; Допоміжна [2, 4, 5]</p>
			<p>Тема 2. Економічні системи і власність.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна система: сутність, типи. 2. Економічний зміст та система форм власності. 3. Трансформація відносин власності. <p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація економічних систем. 2. Сутність, об'єкти та суб'єкти власності. Класифікація форм власності. 3. Роздержавлення та приватизація. <p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переваги і недоліки різних економічних систем. 2. Цілі та форми роздержавлення. 	<p>Базова [3, 5, 11, 18]; Допоміжна [1, 2, 3, 11]</p>
			<p>Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Товарне виробництво. Товар та його властивості. Виникнення грошей. 2. Ринок: сутність, структура, функції. Ринкова інфраструктура. 3. Попит. Закон попиту. Детермінанти попиту. 4. Пропозиція. Закон пропозиції. Детермінанти пропозиції. 5. Ринкова рівновага. 	<p>Базова [2, 7, 15, 19]; Допоміжна [6, 10]</p>

	ПЗ	1	6. Еластичність попиту та пропозиції: визначення, види, фактори, значення. <i>Основні питання практичних занять.</i> 1. Товарне виробництво і ринок. 2. Модель попиту і модель пропозиції. 3. Ринкова рівновага. Державне регулювання мікроринків.	
	СР	5	4. Еластичність попиту та пропозиції. <i>Основні питання самостійної роботи.</i> 1. Схема кругообігу доходів, витрат та ресурсів, продуктів в ринковій економіці. 2. Рівняння обміну Фішера.	
	Л	1	Тема 4. Теорія виробництва та теорія витрат. <i>Основні питання лекційних занять.</i> 1. Підприємство та фірма в економічній системі. 2. Економічні витрати. Прибуток та його різновиди. 3. Витрати фірми в короткостроковому періоді. 4. Витрати виробництва в довгостроковому періоді. <i>Основні питання практичних занять.</i>	Базова [15, 17, 19]; Допоміжна [6, 10]
	ПЗ	1	1. Фірма (підприємство): сутність та класифікація. 2. Сутність, різновиди та взаємозв'язок витрат виробництва, прибутку, доходу. 3. Структура витрат в короткостроковому та довгостроковому періоді.	
	СР	3	<i>Основні питання самостійної роботи.</i> 1. Класифікація підприємств.	
	Л	1	Тема 5. Основи теорії ринкових структур. <i>Основні питання лекційних занять.</i> 1. Характеристика ринку досконалої конкуренції. Максимізація прибутку у короткостроковому та у довгостроковому періодах. 2. Характерні риси чистої монополії. Максимізація прибутку в чистій монополії. Економічні наслідки монополізації ринку. 3. Сутність монополістичної конкуренції. Максимізація прибутку в умовах монополістичної конкуренції. 4. Характеристика олігополії. Сутність та моделі олігополістичного ціноутворення.	Базова [3, 5, 6, 15,]; Допоміжна [3, 6, 10]
	ПЗ	1	<i>Основні питання практичних занять.</i> 1. Максимізація прибутку в умовах досконалої конкуренції. 2. Максимізація прибутку в чистій монополії. Економічні наслідки монополії для суспільства. 3. Поведінка суб'єктів господарювання в умовах монополістичної конкуренції. 4. Поведінка ринкових суб'єктів в умовах олігополії.	

СР	5	<p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абсолютна та природна монополія. 2. Антимонопольне регулювання. <p>Тема 6. Доходи, їх формування та розподіл.</p>	
Л	1	<p><i>Основні питання лекційних занять</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доходи: види, джерела, розподіл. 2. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині. 3. Соціальний аспект нерівності доходів. <p><i>Основні питання практичних занять.</i></p>	Базова [6, 8, 9, 15,]; Допоміжна [3, 4, 5]
ПЗ	1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і види доходів. 2. Функціональний та вертикальний розподіл доходів. 3. Державна політика перерозподілу доходів. 	
СР	3	<p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори, що впливають на рівень доходів. 2. Державне регулювання розподілу доходів. <p>Змістовий модуль № 2.</p>	
Л	1	<p>Тема 7. Суспільне відтворення. Основні макроекономічні показники.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільне відтворення: сутність, види. 2. Основні макроекономічні показники. 3. Методи розрахунку макроекономічних показників. 	Базова [4, 6, 10, 14]; Допоміжна [1, 2, 7]
ПЗ	1	<p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система національних рахунків. 2. Основні макроекономічні показники. 3. Методи розрахунку ВВП. 	
СР	3	<p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збір і аналіз сучасної статистичної інформації за основними показниками національних рахунків. 	
Л	1	<p>Тема 8. Макроекономічна рівновага.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Фактори, що на них впливають. 2. Макроекономічна рівновага та теоретичні підходи до її встановлення. 3. Економічне зростання: сутність, фактори, значення. 	Базова [3, 6, 12, 14, 16]; Допоміжна [7, 10]
ПЗ	1	<p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модель сукупного попиту. 2. Модель сукупної пропозиції. 3. Макроекономічна рівновага та теоретичні підходи 	

СР	5	до її встановлення. <i>Основні питання самостійної роботи.</i> 1. Графічне відображення змін в сукупному попиті і сукупній пропозиції.	
Л	1	Тема 9. Макроекономічна нестабільність. <i>Основні питання лекційних занять.</i> 1. Циклічні коливання в економіці. Економічний цикл, його фази та види. 2. Безробіття: причини, види, наслідки. 3. Інфляція: причини, види, наслідки. Антиінфляційна політика.	Базова [3, 16, 17, 18]; Допоміжна [7, 10]
ПЗ	1	<i>Основні питання практичних занять.</i> 1. Макроекономічна нестабільність. Види економічних циклів. 2. Безробіття: сутність, причини, методи боротьби. 3. Інфляція та антиінфляційні заходи.	
СР	2	<i>Основні питання самостійної роботи.</i> 1. Склад економічно активного населення. 2. Вимірювання рівня зайнятості і рівня безробіття. 3. Вимірювання темпу інфляції.	
Л	2	Тема 10. Держава в економічній системі. <i>Основні питання лекційних занять.</i> 1. Необхідність державного втручання в економіку. Економічні функції держави. 2. Банківська система та грошово-кредитна політика. 3. Фінансова система. Державний бюджет. Фіскальна політика держави.	Базова [1, 2, 12, 13, 14]; Допоміжна [5, 7, 11]
ПЗ	1	<i>Основні питання практичних занять.</i> 1. Функції Центрального банку і комерційних банків. 2. Інструменти і види грошово-кредитної політики. 3. Податки, їх функції і види. Крива Лаффера. 4. Інструменти і види фіскальної політики держави.	
СР	4	<i>Основні питання самостійної роботи.</i> 1. Видатки і доходи державного бюджету. 2. Профіцит і дефіцит державного бюджету. 3. Державний борг.	
		Змістовий модуль № 3.	
Л	1	Тема 11. Світове господарство. <i>Основні питання лекційних занять.</i> 1. Поняття світового господарства. Міжнародний розподіл праці та виникнення світового господарства. Міжнародна спеціалізація і міжнародна кооперація. 2. Етапи розвитку світового господарства. Основні	Базова [3,7, 8, 9]; Допоміжна [1, 8, 9]

			<p>риси сучасного етапу розвитку світового господарства.</p> <p>3. Основні тенденції розвитку світового господарства.</p> <p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <p>1. Міжнародний розподіл праці. Міжнародна спеціалізація і міжнародна кооперація.</p> <p>2. Виникнення та етапи розвитку світового господарства.</p> <p>3. Інтернаціоналізація, інтеграція і глобалізація світового господарства.</p> <p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <p>1. Проблема інтеграції економіки України до світової економічної системи.</p>	
ПЗ	1			
СР	4			
Л	1		<p>Тема 12. Міжнародна торгівля.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять.</i></p> <p>1. Характеристика та значення міжнародної торгівлі.</p> <p>2. Принцип порівняльних переваг як основа міжнародної торгівлі.</p> <p>3. Державне регулювання міжнародної торгівлі: види, інструменти, оцінка.</p> <p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <p>1. Міжнародна торгівля і її структура.</p> <p>2. Торговельна політика та її інструменти.</p> <p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <p>1. Вплив інструментів торгової політики на економіку країни.</p>	Базова [6, 7, 11, 15]; Допоміжна [1, 8, 9]
ПЗ	1			
СР	4			
Л	1		<p>Тема 13. Міжнародний рух факторів виробництва.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять.</i></p> <p>1. Міжнародний рух капіталу: причини, види, наслідки.</p> <p>2. Міжнародні корпорації та їх значення у сучасній світовій економіці.</p> <p>3. Міжнародна передача технологій як глобальний процес.</p> <p>4. Міжнародна міграція робочої сили: причини, економічні ефекти.</p> <p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <p>1. Прямі іноземні інвестиції і портфельні інвестиції. Транснаціональні корпорації.</p> <p>2. Міжнародна передача технологій.</p> <p>3. Міжнародна міграція робочої сили і її наслідки.</p> <p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <p>1. Позитивні і негативні наслідки функціонування транснаціональних корпорацій.</p> <p>2. Аналіз основних потоків міжнародного переміщення факторів виробництва.</p>	Базова [6, 7, 11, 15]; Допоміжна [1, 8, 9]
ПЗ	1			
СР	5			

	Л	1	<p>Тема 14. Міжнародна валютна система. Валютний курс.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття , елементи, еволюція валютно-фінансової системи. 2. Валютний курс , його різновиди та оцінка. Попит і пропозиція іноземної валюти. Фактори, що на них впливають. Рівноважний валютний курс. 3. Платіжний баланс і його призначення. Фінансування платіжного балансу. 	Базова [6, 7, 11, 15]; Допоміжна [1, 8, 9]
	ПЗ	2	<p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи розвитку валютно-фінансової системи. 2. Сутність та види валютного курсу, їх переваги і недоліки. 3. Платіжний баланс. 	
	СР	6	<p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Динаміка валютного курсу в національній економіці. 2. Платіжний баланс і його складові. 	
	Л	1	<p>Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем.</p> <p><i>Основні питання лекційних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та риси глобальних проблем. 2. Основні глобальні проблеми сучасності. 3. Шляхи вирішення глобальних проблем. 	
	ПЗ	1	<p><i>Основні питання практичних занять.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини й економічні аспекти глобальних проблем. 2. Екологічна проблема. 3. Бідність і продовольча проблема. 	
	СР	3	<p><i>Основні питання самостійної роботи.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Демографічна проблема. 2. Енергетична і сировинна проблема. 	

Разом (годин)	90
------------------	-----------

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	8
2	Підготовка до практичних(лабораторних, семінарських) занять	16
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	6
4	Виконання індивідуального завдання: реферату	20
5	Інші види самостійної роботи	8
6	Разом	58

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат

1. Еволюція економічної науки
2. Багатоманітність форм власності в економіці України
3. Гроші: сутність та еволюція. Розвиток форм грошей в Україні
4. Ринкова інфраструктура, проблеми її формування в Україні
5. Підприємництво та його розвиток в Україні
6. Конкуренція та її роль в ринковій економіці. Розвиток конкуренції в Україні
7. Порівняльний аналіз антимонопольного регулювання економіки в різних країнах
8. Заробітна плата: сутність, форми та чинники, що впливають на її рівень. Аналіз динаміки рівня заробітної плати в Україні
9. Нерівність у розподілі доходів в країнах світу
10. Аналіз динаміки основних макроекономічних показників в Україні
11. Порівняльний аналіз структури економіки та її ефективності в Україні та країнах світу
12. Особливості інвестиційних процесів в Україні
13. Банківська система та її особливості в Україні
14. Грошово-кредитна політика в Україні
15. Податкова система та її особливості в Україні

16. Бюджетний дефіцит і практика його регулювання в Україні
17. Проблеми безробіття в Україні: причини, наслідки, методи боротьби
18. Інфляція та антиінфляційна політика в Україні
19. Економічне зростання та шляхи його досягнення в Україні
20. Сучасні економічні цикли: сутність, причини та методи регулювання
21. Світове господарство: сутність, еволюція, протиріччя
22. Еволюція і особливості міжнародного поділу праці
23. Основні тенденції розвитку зовнішньої торгівлі України
24. Державне регулювання міжнародної торгівлі
25. Проблема інтеграції України до світового господарства
26. Транснаціональні корпорації і їх домінуюча роль в світовій економіці
27. Інтеграційні тенденції в світовій економіці
28. Міжнародні інтеграційні об'єднання: історія створення та аналіз
29. Міграція робочої сили та її наслідки
30. Міжнародний рух капіталів і його значення для розвитку національної економіки
31. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну
32. Особливості розвитку світової економіки в умовах глобалізації
33. Діяльність міжнародних організацій (ООН, МОП, МВФ та ін.) та їх вплив на розвиток національних економік
34. Валютний курс, його види і роль

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі викладання курсу використовуються наступні методи. Репродуктивний метод, який дозволяє студентам здобувати знання з історії соціології, слухаючи розповідь, лекцію, про розвиток соціологічної думки в хронологічному викладенні.

Частково-пошуковий, або евристичний метод дає змогу направити студентів на: самостійний пошук відповідей на поставлені проблемні питання шляхом звернення до першоджерел, що дозволяє студенту більш глибоко осмислити зміст важливих соціологічних ідей, теорій, концепцій.

Читання фрагментів першоджерел сприяє розвитку самостійного та критичного соціологічного мислення. Цей вид роботи передбачає підготовку письмових або усних (за вибором викладача) відповідей на запитання за фрагментами текстів класиків соціологічної думки; на виконання індивідуального завдання, коли студент, використовуючи лекційний матеріал та додаткові джерела знань, знаходить відповідь на певне питання; на підготовку презентації – виступ перед аудиторією, що використовуються для представлення певних звітів про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів; на

виконання курсової роботи метою якої є: поглиблене вивчення однієї з тем курсу, аналіз освітленості теми в науковій літературі; опис особливостей цієї теми, значущості як для розвитку соціологічної думки в цілому, так і для сучасності.

Лекції – викладення теоретичного матеріалу лектором згідно навчальної програми і розподілу годин поміж темами. Використовуються різні інтерактивні форми активізації аудиторії та відеопрезентації вербальної інформації. Лектор має власний конспект, що відображає основний зміст теми, студенти занотують нову інформацію у власні конспекти.

Проблемні лекції – лекції, що містять елементи стимулювання пізнавальної, дослідницької та творчої діяльності студентів. Нові знання отримуються в ході розв'язання певного проблемного завдання.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Дискусії та «мозковий штурм» як елементи лекційних та практичних занять стимулюють розумову активність студентів, сприяють глибшому засвоєнню вивченого матеріалу.

Практичні заняття – проводяться у формі семінарських занять. Для семінарських занять студенти опрацьовують лекційний матеріал, готують

виступи з використанням навчальної і наукової літератури, виступають з презентаціями. Лектор оцінює активність студентів впродовж семінару за прийнятою шкалою оцінок в балах. Під час семінарського заняття обов'язково за кожною темою оцінюються рівень знань студентів за допомогою тестових завдань та письмової самостійної роботи на знання основних понять за темою. На семінарському Семінарські заняття можуть бути побудовані у формі ділової гри або дискусії.

Індивідуальне завдання – вид самостійної роботи поза аудиторними годинами, коли студент, використовуючи лекційний матеріал та додаткові джерела знань, розробляє особисту тему.

Презентації – вид самостійної роботи, що виконується студентом поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок, набраних на комп'ютері. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку від викладача.

Написання реферату – вид самостійної роботи, що виконується студентом поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план реферату або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою (не менше трьох), студент реферує зміст наукових джерел таким чином, аби розкрити зміст питань або дати відповідь на поставлені питання. Обсяг реферату – до 10 стандартних сторінок, набраних на комп'ютері або написаних власноруч. Реферат оформлюється згідно існуючому в університеті стандарту. Реферат зачитується або його основний зміст доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку від викладача.

Формою підсумкового контролю знань є залік.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, тестів, проведення контрольних робіт.

Контроль виконання індивідуальних завдань здійснюється за допомогою перевірки реферату.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Контрольні питання з курсу до заліку.

1. Предмет економічної теорії і її функції.
2. Проблема вибору. Крива виробничих можливостей і її аналіз.
3. Поняття альтернативних витрат.
4. Методологія економічної теорії.
5. Нормативна і позитивна економіка. Загальнонаукові та специфічні методи.
6. Предмет і функції економічної теорії.
7. Методи економічної теорії.
8. Функціонування сучасної економіки на різних рівнях.
9. Проблема вибору в економіці.
10. Основні економічні проблеми.
11. Основи функціонування сучасної економіки на різних рівнях.
12. Економічна система: сутність, типи.
13. Економічний зміст та система форм власності.
14. Трансформація відносин власності.
15. Класифікація економічних систем.
16. Сутність, об'єкти та суб'єкти власності. Класифікація форм власності.
17. Роздержавлення та приватизація.
18. Переваги і недоліки різних економічних систем.
19. Цілі та форми роздержавлення.
20. Ринок: сутність, структура, функції. Ринкова інфраструктура.
21. Попит. Закон попиту. Детермінанти попиту.
22. Пропозиція. Закон пропозиції. Детермінанти пропозиції.
23. Ринкова рівновага.
24. Еластичність попиту та пропозиції: визначення, види, фактори, значення.
25. Підприємство та фірма в економічній системі.
26. Економічні витрати. Прибуток та його різновиди.
27. Витрати фірми в короткостроковому періоді.
28. Витрати виробництва в довгостроковому періоді
29. Характеристика ринку досконалої конкуренції.
30. Максимізація прибутку у короткостроковому та у довгостроковому періодах.

31. Характерні риси чистої монополії. Максимізація прибутку в чистій монополії.
32. Економічні наслідки монополізації ринку.
33. Сутність монополістичної конкуренції. Максимізація прибутку в умовах монополістичної конкуренції.
34. Характеристика олігополії. Сутність та моделі олігополістичного ціноутворення.
35. Доходи: види, джерела, розподіл.
36. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.
37. Соціальний аспект нерівності доходів.
38. Суспільне відтворення: сутність, види.
39. Основні макроекономічні показники.
40. Методи розрахунку макроекономічних показників.
41. Валютний курс , його різновиди та оцінка. Попит і пропозиція іноземної валюти.
42. Рівноважний валютний курс.
43. Платіжний баланс і його призначення. Фінансування платіжного балансу.
44. Основні глобальні проблеми сучасності.
45. Шляхи вирішення глобальних проблем.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності студента

Тестування	Індивідуальні завдання	Робота на семінарах	Залік	Сума
10	10	40	40	100

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	- Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності

			аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі.	
82-89	В	Добре	- Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі.	Відповіді на запитання містять певні неточності;
75-81	С	Добре	- Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі.	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
64-74	Д	Задовільно	- Знання основних фундаментальних	Невміння давати аргументовані

			положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; - вміння вирішувати прості практичні задачі.	відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; - невміння вирішувати складні практичні задачі.
60-63	Е	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі.	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом.	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі.
1-34	Ф (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних

				положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач
--	--	--	--	--

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С.І. Архієреєва. - Харків: НТУ «ХП», 2020. – 230 с.
2. Курс економічної теорії: Навчальний посібник/ За ред. С.І. Архієреєва, Н.Б.Решетняк. - Харків: НТУ «ХП», 2008. – 332с.
3. Основи економічної теорії : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 120 с.
4. Методичні вказівки для іноземних студентів дистанційної та заочної форми навчання зі спеціальностей: 051 Економіка, 071 Облік та оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність до вивчення навчальних курсів: «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Державне та регіональне управління»/ Укл. Волоснікова Н.М., Губанова Н.Н., Дяченко Т.А., Максименко Я.А., Назаренко О.В., Решетняк Н.Б., Яцина В.В./ – Харків: НТУ «ХП», 2018. – 104 с.
5. Політична економія: Навч. посіб. для студентів / За ред. проф. С.І. Архієреєва, доц. В.С. Духова, доц. Н.Б. Решетняк. – Харків, 2006. – 364 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 688 с.
2. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. / З.І. Галушка, Г.М. Поченчук – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. – 232 с.
3. Дяченко Т. А. Економічна теорія / Т. А. Дяченко, Я. А. Максименко // Розділ в навчальному посібнику: Маркетингова діяльність підприємств [Електронний ресурс] : навч. посібник / О. П. Косенко [та ін.] ; ред. О. П. Косенко ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текстові дані. – Харків, 2018. – 1008 с. – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35863>.
4. Економічна теорія (історія економіки та економічної думки, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка) : у 2-х ч. : Ч. 1 : Історія економіки та економічної думки, політекономія : навч. посіб. ; за ред. М. М. Теліщука / Університет ДФС України. – Ірпінь, 2020. – 544 с.

5. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. С. Томашик, О. О. Перепьолкіна, Б. М. Шевчик, О. О. Сухий, О. Р. Зав'ялова; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. – 263 с.
6. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С.І. Архієреєва. - Харків: НТУ «ХП», 2020. – 230 с.
7. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога. – К.: Видавництво Юрінком Інтер, 2019. – 656 с.
8. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова, Т. С. Ожелевська, Л. В. Лебедева; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 607 с.
9. Економічна теорія: підручник / [В. П. Якобчук та ін. ; під заг. ред. В. П. Якобчук] ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. – Київ : Ліра-К, 2020.
10. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, М. М. Теліщук, П. В. Круш, Г. Г. Старостенко, В. В. Мартиненко, Т. В. Поснова, М. А. Корж, М. О. Скорик, Т. В. Рябокiнь, М. М. Теліщук; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпiнь : Ун-т ДФС України, 2018. – 297 с.
11. Економічна теорія: посібник / За заг. ред. В.І. Сідорова, Є.М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна., 2019. – 464 с.
12. Економічна теорія: навч. посібник у 2 ч. / Н. Г. Ушакова, О. А. Кулініч, Л. М. Зарецька. – Частина II. – Х. : Монограф, 2018. – 219 с.
13. Ємець О. І. Політична економія: навчальний посібник / Ємець О. І., Репела Н. П., Татунчак Я. І., за науковою ред. к.е.н., доц. О. І. Ємець. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М. м. Івано-Франківськ, 2017. – 328 с.
14. Mankiw N. Gregory. Macroeconomics / N. G, Mankiw. - New York : Worth Publishers, 2016. - 657 p.
15. McConnell Campbell R. Economics: principles, problems, and policies/ C. R. McConnell, S. L. Brue, S. M. Flynn. - 18th ed. - New York : McGraw-Hill, Inc., 2009. - 880 p.
16. Мочерний С.В. Економічна теорія : навч. посіб. / С. В. Мочерний. - 3-тє вид., доповн. і переробл. - К. : Академія, 2008. - 640 с.
17. Основи економічної теорії : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 120 с.
18. Політична економія : навчальний посібник / М. С. Брiль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 280 с.
19. Самуельсон П. Економіка : монографія / П. Самуельсон ; ред. О. Ліщишин. – Львів : Світ, 1993. – 495 с.
20. Сірко А. Економічна теорія. Політекономія: навч. посібник / Сірко А. – Київ, 2019. – 448 с.

Допоміжна література:

1. Бурлай Т. В. Соціально-економічна конвергенція: теорія та практика: монографія / Т. В. Бурлай ; НАН України, ДУ "Ін-т економіки та прогнозування НАН України". - Київ : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2019. – 363 с.
2. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручник / [Е. М. Забарна та ін.] ; Одес. нац. політехн. ін-т. – Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. - 411 с.
3. Економічна теорія: тенденції та розвиток системи економічних ідей: [колект.] монографія / [Е. М. Забарна та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук Е. М. Забарної ; Одес. нац. політехн. ун-т. – Одеса : Астропринт, 2018. - 388 с.
4. Економічна теорія. Політекономія: підручник / [В. М. Тарасевич та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. М. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. - 206 с.
5. Економічна теорія. Політекономія: підручник для студентів вищих закладів освіти / В. Д. Базилевич [та ін] ; ред. В. Д. Базилевич. – К.: Знання-Прес, 2001. – 581 с.
6. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
7. Макроекономіка : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С., 2019. – 216 с.
8. Максименко Я. А. Курс міжнародної економіки : підручник для студентів зі спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Міжнародні економічні відносини» / Я. А. Максименко.– Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2021. – 208 с.
9. Максименко Я.А. Міжнародна економіка: теорія і практичні завдання: навч. посібник / Я. А. Максименко ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 123 с.
10. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс: навч. посіб. Частина II, том II / За ред. С. І. Архієреєва, І. М. Посохова, Н. Б. Решетняк. – Харків, Видавництво Іванченка І. С., 2020. – 702 с.
11. Скорик Г. І. Вступ до макро- і мікроекономіки: навч. посіб. / Г. І. Скорик, М. Б. Швецова, П. І. Стецюк; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». - 2-ге вид. - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. - 163 с.
12. Федоренко А. Є. Державне регулювання розвитку інформаційної сфери України в умовах трансформації національної економіки: монографія / А. Є. Федоренко; Чернігів. нац. технол. ун-т. - Чернігів : ЧНТУ, 2020. – 363 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://www.ilo.org/> – Сайт Міжнародної організації праці.
2. www.ukrpravo.com – Законодавство України
3. www.business.kiev.ua – Українська газета «Бізнес»
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
5. <http://www.me.gov.ua> - Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
6. <http://www.rada.gov.ua> – Верховна рада України
7. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики України
8. <http://arc.customs.gov.ua> – Міністерство доходів і зборів України
9. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu> – Офіційне бюро статистики Європейського Союзу
10. <http://comtrade.un.org/> – Офіційний веб-сайт Статистичної бази даних Організації Об'єднаних Націй